

Regelrådets erfaring med konsekvensutredninger og lovgivning etter 10 år og hva nå?

Gry Agnete Alsos

Leder av Regelrådet

Professor og dekan ved Nord Universitet

«Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk.»

- Kartlegger utredningskvaliteten i alle regelverksforslag som berører næringslivet
- Gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring
- Følger den faglige utvikling og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gir generell veiledning som skal fremme effektiv regulering
- Kan bistå departementer med å granske konsekvensutredninger som medfølger forslag fra EU

Foto: Ann Kristin Støveren

Status for reguleringsarbeidet i Norge i dag

«Rådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt.»

- Ser en viss forbedring i utredningskvaliteten de siste årene, men det er fortsatt et betydelig forbedringspotensial
- NOUer er bedre utredet enn andre regleverksforslag
- Forslag til EØS-regelverk er noe dårligere utredet enn nasjonale forslag
- OECD Regulatory Policy Outlook 2025: Norge kan bli bedre på regulering

Momenter som har betydning for utredningskvaliteten

- Rammevilkår: Tid, prioritet og ressurser
- Tverrfaglighet: Ulike fagdisipliner bør involveres i utredningsarbeidet
- Samarbeid: Samarbeid på tvers av departementer og direktorater er ofte(re) nødvendig
- Utfordring når tiltaket er allerede bestemt
 - Politisk vedtatt
 - Anmodningsvedtak
 - Vedtatt EØS-regelverk

Hvorfor er problem- og målbeskrivelse så viktig?

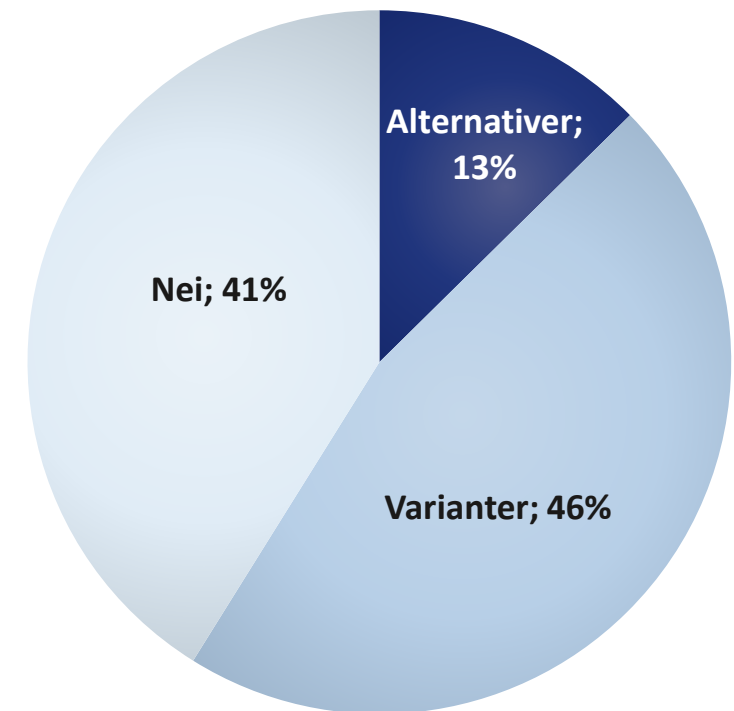
- En god problem- og målbeskrivelse legger grunnlaget for en god utredning,
- Problembeskrivelsen er ofte for knapp/overordnet, *eller man definerer* problemet som fravær av tiltak
- En god problembeskrivelse inneholder:
 - Det utløsende problemet
 - De bakenforliggende årsakene til problemet
 - Konsekvensene av problemet
- Målbeskrivelsen blir ofte for kort og overordnet

Hvordan finne den beste løsningen?

- Vurder og sammenlign flere alternative tiltak
- Et relevant tiltak:
 - Bidrar til måloppnåelse
 - Nytten er større enn kostnaden
- Nabosjekk: Hva gjør andre land?
- EØS-relevant EU-regelverk: Synliggjør nasjonalt handlingsrom

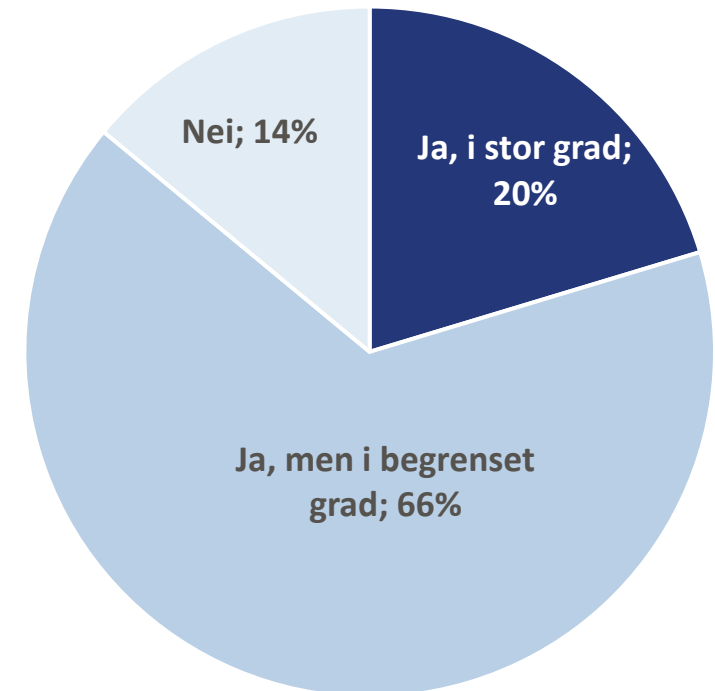
Utredning av alternative tiltak i saker der alternativer er relevant:

Hvem blir berørt, og hva er virkningene?

- Vit hvem du regulerer: Beskriv berørt næringsliv
- Involver næringslivet tidlig i utredningsarbeidet
- Utred virkningene for næringslivet
- Tallfest og verdsett hvis mulig
- Konkurransenvirkninger

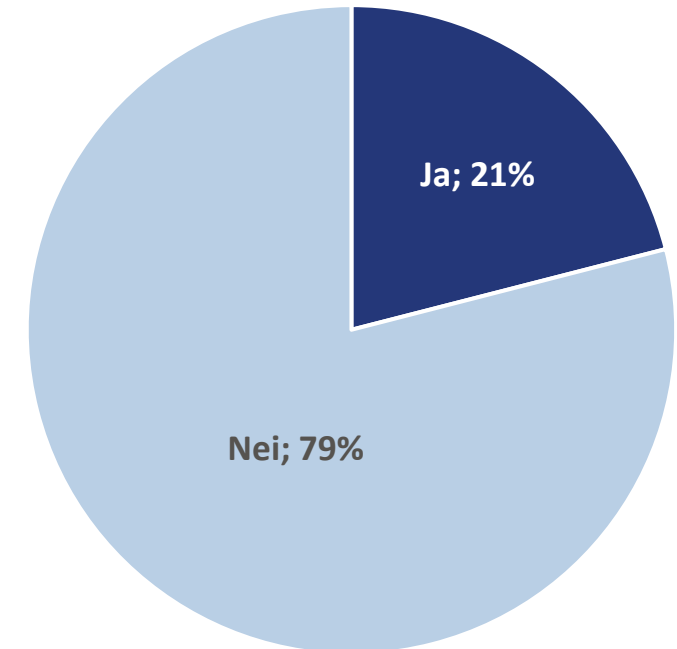
Er virkninger for næringslivet omtalt?

Små bedrifter, nye bedrifter

- Nesten alle norske virksomheter er små –
tenk derfor SMB som utgangspunkt
 - 90 prosent av norske virksomheter har
under 10 ansatte
- En del regulering er spesielt krevende for
SMB og/eller nye bedrifter
 - Utredningene tar ofte for lite hensyn til det
- Vurder tilpasninger for SMB

Er hensynet til små bedrifter vurdert?

Det blåser en forenklingvind over Europa..

- Reguleringskostnader påvirker konkurranseevnen (Letta, Draghi)
- EU-kommisjonen:
 - «A Competitiveness Compass for the EU»
 - «A simpler and faster Europe»
- Nytt forenklingsmål i Storbritannia, nytt forenklingråd i Sverige
- Ønsker å unngå overimplementering av EU-regelverk

Regulering for framtida

- Utredningsinstruksen er i seg selv ikke problemet – men den brukes ikke alltid godt
- Likevel: Kunne vært sterkere på SMB og nye bedrifter – og på forenkling.
- Internasjonalt reguleringssamarbeid er viktig – samarbeid om regulering av store og vanskelige temaer som for eksempel kunstig intelligens, klima og bærekraft. Lær av andre land!
- Regelutviklere bør ha mer oppmerksomhet på:
 - Å lage robuste regler
 - Å lag teknologinøytrale regler – tenke framover
 - Å tenke gjennomføring i praksis
 - Å koordinere med eller fjerne overlappende eller delvis overlappende regelverk
 - Å evaluere måloppnåelsen – ikke vent for lenge med å fjerne uhensiktsmessige regler

A hand is shown placing a smooth, greyish-brown stone on top of a stack of four other smooth stones. The stones are arranged vertically on a sandy beach. The background is a blurred view of the ocean and sky. The text 'Takk for meg!' is written in a bold, black, sans-serif font to the right of the stones.

Takk for meg!

Besøk oss på: **regelradet.no**

Kontakt oss på: **post@regelradet.no**